

Pedagogisch beleidsplan van peuterspeelzaal het boskaboutertje.

Algemene inleiding

Kinderen moeten zich bij peuterspeelzaal het boskaboutertje prettig voelen. Dat is waar alles om draait. Wij willen dat de opvang aantrekkelijk is voor alle kinderen die gebruik maken van onze voorzieningen: jongens én meisjes, kinderen van 2 tot 4 jaar oud en kinderen met diverse achtergronden in een groepsofvang van maximaal 16 kinderen.

Pedagogische visie voor alle werksoorten van peuterspeelzaal het boskaboutertje in een notendop

Peuterspeelzaal het boskaboutertje gaat vooral uit van wat een kind kan en waar het belangstelling voor heeft. Uiteraard wordt de wijze waarop en het tempo waarin een kind zich ontwikkelt ook sterk beïnvloed door zijn omgeving. Pedagogisch medewerkers en vrijwilligers spelen in op wat kinderen beleven en doen en nemen hen serieus. Zij zorgen dat kinderen zich op hun gemak voelen. Ze hebben aandacht voor het individuele kind, maar kijken ook (indien van toepassing) naar het groepsgebeuren. De inrichting van de ruimte, het aanbod aan activiteiten en het aanwezige (spel)materiaal stimuleren de kinderen om zelfstandig, samen met andere kinderen of samen met de pedagogisch medewerker of vrijwilliger op ontdekkingstocht te gaan.

Afstemming met ouders op de peuterspeelzaal

Peuterspeelzaal het boskaboutertje vindt dat de opvoeding van kinderen in eerste instantie de verantwoordelijkheid van de ouders is. De pedagogisch medewerkers hebben een aanvullende rol in de verzorging en opvoeding van de kinderen. Daarom vinden wij afstemming en samenwerking met ouders erg belangrijk. Bij de peuterspeel vinden de oudercontacten vooral plaats tijdens de dagelijkse haal- en brengcontacten. Maar zowel ouders als pedagogisch medewerkers kunnen als zij daar behoefte aan hebben een afspraak maken voor een oudergesprek.

De formele inspraak m.b.t. het pedagogisch beleid vindt plaats via de oudercommissie van de speelzaal.

Bij welke activiteiten we de peuterspeelzaal verlaten is.

- Uitstapje naar de kinderboerderij.
- Uitstapje naar de bibliotheek.
- Boswandeling maken met kinderen en ouders .
- Huifkarrenoptocht.
- Lammetjesdag

De beroepskrachten volgen jaarlijks bijscholing .

- Natuurlijk buitenspelen.
- Kinder EHBO
- BHV
- Cursus kindermishandeling.

Afstemming met de vrijwilligers die op de peuterspeelzaal werkzaam zijn.

Van elke vrijwilliger moet er een VOG aanwezig zijn op de peuterspeelzaal.

De vrijwilliger moet goed beschikken over de Nederlandse taal, betrokken zijn in het wel en wee van de kinderen en ouders en daarop inspelen.

Afspraken.

- Geen informatie uitwisselen naar derden over de kinderen.
- Overdracht overlaten aan de hoofdleidster.
- Bij afwezigheid voortijdig afmelden.
- Geen bemoeienis met de kinderen buiten de opvangtijden.
- Persoonlijke hygiëne.
- Bij signaleren van dingen bespreken met de leidsters.

Taken die de vrijwilligers uitvoeren.

- Helpen bij knutselen activiteiten
- Luiers verschonen
- Fruitspellen
- Opletten op de kinderen.
- Spelletjes doen met de kinderen
- Voor lezen.
- Ruimte schoon houden
- Helpen bij een gestructureerd ochtendprogramma

Uitwerking van de pedagogische visie van peuterspeelzaal het boskaboutertje voor de peuterspeelzalen

Peuterspeelzaal het boskaboutertje gaat uit van de 4 opvoedingsdoelen zoals die geformuleerd zijn door prof. J.M.A. Rixen Walraven, hoogleraar Kinderopvang. Hieronder vindt u de doelen gevolgd door voorbeelden hoe wij daar in de praktijk invulling aan geven.

1. Het bieden van emotionele veiligheid

Alleen als een kind zich veilig en op zijn gemak voelt, zal het zelfstandig op ontdekkingsstocht gaan.

- Elke dagdeel heeft zijn vaste pedagogisch medewerkers. Elk kind wordt bij binnenkomst begroet door de aanwezige pedagogisch medewerkers. Als kinderen nieuw op de speelzaal komen worden ze voorgesteld aan de groep en krijgen ze extra aandacht van de pedagogisch medewerker. Het contact wordt langzaam opgebouwd, bijv. door naast het kind te gaan spelen, zodat het kind snel vertrouwd raakt met de pedagogisch medewerker. De aandacht voor een kind wordt afgestemd op wat een kind nodig heeft. Belangrijk is dat de kinderen ervaren dat de pedagogisch medewerker er altijd voor ze is bijv. om ze te troosten.
- Naast de pedagogisch medewerker zijn er elk dagdeel vrijwillige hulpouders aanwezig op de speelzaal. Ook voor wat betreft de inzet van hulpouders wordt gestreefd naar zo veel mogelijk continuïteit. Dat betekent dat hulpouders op vaste dagdelen worden ingezet.
- Wanneer de vaste leidster afwezig is, kan inval worden aangevraagd via het uitzendbureau. Op de peuterspeelzaal wordt er gewerkt met een zogenaamde flexwijzer waarin voor inval de gang van zaken op de groep staat beschreven.
- Wanneer er op de speelzaal andere volwassenen aanwezig zijn dan de voor de kinderen vertrouwde personen, zal door de pedagogisch medewerkers aan de kinderen worden verteld wie dit zijn en wat ze komen doen.
- Als kinderen te maken krijgen met emotionele gebeurtenissen in hun leven zoals bijv. het overlijden van een huisdier of een zieke ouder o.i.d. is het belangrijk dat pedagogisch medewerkers hiervan op de hoogte zijn zodat ze de kinderen extra aandacht kunnen geven. Ook bij zeer ingrijpende gebeurtenissen zoals bijv. overlijden van een dierbare of (kinder)mishandeling is het belangrijk dat ze zich op de opvang emotioneel veilig blijven voelen. Ook in dit soort situaties hebben pedagogisch medewerkers extra aandacht voor de kinderen .
- De verschillende aspecten van een ruimte beïnvloeden de sfeer. Daarom zorgen we dat kleuren zijn afgestemd op het gebruik van de ruimte. De belichting is niet te fel en door middel van bijvoorbeeld speciaal geselecteerde gordijnen worden geluiden zoveel mogelijk gedempt.
- Bij de inrichting van de ruimtes wordt voortdurend de afweging gemaakt tussen veiligheid en uitdaging. De binnen- en buitenruimtes moeten wel veilig zijn, maar moeten kinderen ook uitdaging bieden. In ruimtes / hoeken met 1 functie (bijv. een atelier, een bouwhoek, een poppenhoek) kunnen kinderen veel rustiger en geconcentreerder spelen. Ze worden minder gestoord door andere kinderen en al het benodigde materiaal ligt bij elkaar.

2. het vergroten van de persoonlijke competentie:

Hiermee bedoelen we het ontwikkelen van o.a. veerkracht, zelfstandigheid, zelfvertrouwen, flexibiliteit en creativiteit. Deze eigenschappen geven een kind grip op de omgeving. De ontwikkeling van de persoonlijke competentie vindt vooral plaats door spelenderwijs dingen te onderzoeken.

- Pedagogisch medewerkers observeren de kinderen regelmatig, zodat ze een goed beeld hebben van de behoeftes van de individuele kinderen en van de groep. Pedagogisch medewerkers kunnen spel van kinderen uitlokken en begeleiden door aan te sluiten bij het ontwikkelingsniveau van het kind. Soms maakt een pedagogisch medewerker samen met een kind een plan wat het die dag zal

gaan doen. Door hierop terug te komen leert het kind terug te kijken naar wat het heeft gedaan en daar over te vertellen. Pedagogisch medewerkers op de speelzaal begeleiden de kinderen in het spel, in (kleine) groepjes of individueel, maar nemen het spel niet over (tenzij het agressief spel wordt). Het initiatief ligt bij het kind, hij/zij bepaalt hoe het spel verloopt. Een kind wordt niet beschouwd als zwak en hulpeloos, maar als competent en sterk. Kinderen worden gestimuleerd zoveel mogelijk zelf te doen.

- Bij de activiteiten is er veel ruimte voor het eigen initiatief van de kinderen. Kinderen kunnen individueel een activiteit doen, in kleine groepjes, maar soms vindt er ook een activiteit plaats met alle aanwezige kinderen. Activiteiten worden afgestemd op de behoeftes van kinderen: oudere kinderen kunnen behoefte hebben aan andere activiteiten dan de jongsten en jongens kunnen andere interesses hebben dan meisjes. Er wordt gezorgd voor een gevarieerd aanbod van activiteiten, zoals bijv. muziek maken, dansen, 'knutsel'activiteiten, taalspelletjes, bewegingsspel. Wij kiezen bij de 'knutsel'activiteiten niet voor 'werkjes' die er mooi uitzien doordat de pedagogisch medewerker er zoveel werk aan heeft gehad. Wij kiezen voor activiteiten waarbij het kind vanuit zijn/haar plezier in het omgaan met de materialen tot iets (of misschien wel niets) tastbaars is gekomen. We kiezen liever voor een eigengemaakte tekening, dan voor een kleurplaat. In verband met de ontwikkeling van de grove motoriek worden kinderen actief gestimuleerd te bewegen en buiten te spelen. Dit is tevens belangrijk in het kader van een gezonde leefstijl en aandacht voor overgewicht.
- Materialen staan voor een groot deel op kindhoogte en zijn duidelijk herkenbaar (bijv. m.b.v. plaatjes), zodat kinderen zelf kunnen pakken wat ze willen doen. Kinderen worden gestimuleerd zoveel mogelijk zelf te doen. Kinderen worden gestimuleerd om nieuwe uitdagingen aan te gaan door bijv. nieuw/ander materiaal aan te bieden of door vertrouwd materiaal op een andere manier te gebruiken dan ze gewend zijn (bijv. verven met verf vermengd met zand).
- Op de peuterspeelzaal is een zeer divers aanbod van spelmateriaal aanwezig: voor binnen en buiten, voor individueel spel, maar ook voor gezamenlijk spel. Er is materiaal dat vooral ontwikkelingsgericht is, maar ook materiaal dat vooral de nadruk legt op samen plezier maken. Spel voor jongens en voor meisjes, voor oudere en voor jongere kinderen, voor kinderen met een verschillende (culturele) achtergrond.

< Kinderen kunnen erg creatief zijn met dagelijkse gebruiksvoorwerpen en kosteloos materiaal.

3. het vergroten van de sociale competentie

Bij sociale competentie gaat het om het ontwikkelen van sociale vaardigheden als samenwerken, anderen helpen, conflicten voorkomen en oplossen etc. Dit is een van de pluspunten van de speelzaal: er is volop gelegenheid om sociale ervaringen op te doen. De pedagogisch medewerkers bewaken dat elk kind in de groep zich prettig voelt of leert voelen.

- Pedagogisch medewerkers spelen een belangrijke rol om de contacten tussen kinderen in goede banen te leiden. Pedagogisch medewerkers vertellen voortdurend aan de kinderen wat ze doen en wat er gaat gebeuren. Kinderen ervaren een gevoel van saamhorigheid en leren samenwerken en samen delen door de diverse gezamenlijke activiteiten en groepsmomenten op een dag. Kinderen worden gestimuleerd elkaar te helpen (bijv. de oudere kinderen helpen de jongsten bij het aandoen van de jas). Bij conflicten krijgen de kinderen de kans deze zelf op te lossen. De pedagogisch

medewerker houdt het in de gaten en grijpt pas in als de kinderen er zelf niet uit komen of als er sprake is van een sterk ongelijkwaardige situatie.

- Het functioneren in de groep biedt het kind veel mogelijkheden. Er moet worden samengewerkt, maar er wordt ook wel eens ruzie gemaakt. Er zijn bekende kinderen in de groep, maar er komen ook regelmatig nieuwe kinderen bij. Nieuwe kinderen worden altijd voorgesteld aan de groep. Tijdens de gezamenlijke groepsmomenten is er veel aandacht voor het leren van elkaars namen, bijv. door het doornemen van de presentielijst. Hierbij wordt ook besproken wie er niet is en waarom niet.
- De aanwezigheid van bekende leeftijdgenoten werkt stimulerend voor het spel van kinderen. Naarmate kinderen elkaar beter leren kennen, spelen zij meer samen en is hun spel van een hoger niveau.
- Al in het 2^e levensjaar kunnen kinderen duidelijke voorkeuren (vriendschappen) ontwikkelen. Vriendschappen worden gestimuleerd door kinderen die elkaar graag mogen, volop de gelegenheid te geven elkaar op te zoeken en samen te spelen. Deze kinderen mogen bijv. in de kring naast elkaar zitten en aan de ouders wordt verteld over de vriendschap zodat de kinderen evt. ook thuis samen kunnen spelen.
- Door de indeling van de ruimte in duidelijk afgegrensde hoeken / plekken, door het benoemen van mogelijke risico's en door afspraken te maken over het gebruik van de ruimte, ervaren kinderen een gedeelde verantwoordelijkheid. Er zijn ook plekken waar kinderen zich terug kunnen trekken en waar ze even uit het directe zicht van de pedagogisch medewerkers kunnen zijn.

4. het eigen laten maken van normen en waarden

In de [peuterspeelzaal](#) komen kinderen uit verschillende culturen, milieus en religies. Wanneer een jong kind gebruik maakt van opvang, komt het in aanraking met een bredere samenleving dan het gezin. Het ontmoet kinderen en/of pedagogisch medewerkers uit andere culturen en zal ervaren dat er verschillen zijn in hoe mensen eruit zien, gewoontes en gebruiken.

'Respect' vormt de rode draad in het beleid van peuterspeelzaal het boskaboutertje. Dit geldt voor het contact met elkaar en het omgaan met de omgeving en het materiaal .

- Pedagogisch medewerkers vervullen een belangrijke rol bij de morele ontwikkeling van kinderen. Gedragingen als schoppen, slaan, schelden en pesten worden als niet respectvol beschouwd en worden dus niet geaccepteerd. De reacties van de pedagogisch medewerkers geven richting aan het gedrag van kinderen. Door hun manier van reageren wordt gedrag van kinderen gestimuleerd of juist gecorrigeerd. Stimuleren gebeurt bijv. door kinderen een complimentje te geven, maar kan ook door bemoedigend naar ze te glimlachen of ze een knipoogje te geven. Afhankelijk van de leeftijd van de kinderen worden kinderen gecorrigeerd bijv. door ze af te leiden, even uit de situatie te halen of ze aan te spreken op hun gedrag.
- Afspraken die gemaakt zijn, moeten worden nageleefd, maar regels moeten ook ter discussie kunnen worden gesteld. Pedagogisch medewerkers hebben een voorbeeldfunctie. Kinderen mogen zichzelf zijn op de [peuterspeelzaal](#). Het respect voor kinderen komt bijv. terug in het aansluiten bij de interesses en de ideeën van de kinderen, het ter discussie durven stellen van de eigen regels, maar ook in het door de knieën gaan om 'op gelijke hoogte' met een kind te praten in plaats van het kind vanaf een afstand toe te roepen.

- Respect voor de omgeving uit zich in de afspraken die er gemaakt worden over het gebruik van de ruimte. Overal worden afspraken gemaakt over wat er wel en niet in een bepaalde ruimte mag, de eigen verantwoordelijkheid van kinderen m.b.t. bijvoorbeeld opruimen en wat er gebeurt als iemand zich niet aan de afspraken houdt. Deze regels worden waar mogelijk in overleg met de kinderen afgesproken, zodat kinderen zich mede verantwoordelijk voelen en ook elkaar op de regels kunnen aanspreken.
- We vinden het belangrijk dat kinderen ook met respect omgaan met materialen. We leren ze dat je materialen goed verzorgd, ze niet expres stuk maakt etc. Er is aandacht voor de natuur en wat er buiten allemaal te zien en te beleven is. Daarom wordt er niet alleen buiten gespeeld als het mooi weer is, maar bijvoorbeeld ook in de sneeuw, of als het regent.
- Emoties en verschillen tussen kinderen zijn bespreekbaar in de groep en worden benoemd door de pedagogisch medewerkers. Ieder kind is anders en mag er zijn zoals hij/zij is. Hiervoor worden soms specifieke methodieken gebruikt zoals bijv. poppen-zoals-wij. Kinderen worden gestimuleerd blij te zijn met een ander maar ook elkaar te troosten.
- Tijdens groepsmomenten, worden regels en afspraken regelmatig besproken. Ook is er ruimte voor kinderen om te vertellen hoe het thuis gaat, of bij opa en oma bijvoorbeeld. Kinderen leren dat er op verschillende plekken, verschillende regels kunnen gelden. Er is aandacht voor de verschillen in achtergrond van kinderen. Er wordt geprobeerd kinderen zich zoveel mogelijk thuis te laten voelen, soms door ze letterlijk een stukje van thuis mee te laten nemen (een foto, hun favoriete muziek etc.).
- Bij diverse activiteiten wordt benoemd wat kinderen zien en meemaken. De kinderen zullen hier veel van oppikken omdat zij zelf hun keuzes maken en activiteiten daardoor aansluiten bij waar kinderen op dat moment mee bezig zijn. Activiteiten geven ook mogelijkheden voor het benoemen van waarden en normen en (culturele) verschillen. De speelzaal bepaalt zelf aan welke rituelen en feesten het aandacht besteedt en op welke manier.
- Bij de ontwikkeling van het kind hoort ook het ontdekken en leren omgaan met het eigen lichaam. Wanneer kinderen daar vragen over stellen, bijvoorbeeld waarom een jongetje een piemeltje heeft en een meisje niet, probeert de pedagogisch medewerker daar een zo duidelijk mogelijk antwoord op te geven, afgestemd op de leeftijd en het niveau van het kind. Niet alle pedagogisch medewerkers en niet alle ouders hebben dezelfde waarden en normen op het gebied van seksualiteit. Uitgangspunt is dat alle pedagogisch medewerkers op een respectvolle manier met het kind omgaan.